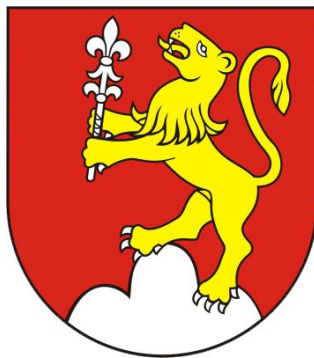


**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE TURÍK
NA ROKY 2016 – 2020
(s predĺženou platnosťou do 2023)**



Verzia 1.2

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Turík na roky 2016-2020 (s predĺženou platnosťou do 2023)
Územné vymedzenie:	Obec Turík
Kód kat. územia:	507407
Územný plán obce schválený áno/nie:	nie
Dátum schválenia PHSR:	PHSR obce Turík na obdobie 2016-2020 (s predĺženou platnosťou do 2023 - z dôvodu nedosiahnutia všetkých plánovaných aktivít do roku 2020) schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Turíku č. 17/6/2023 dňa 02. 10. 2023
Dátum platnosti:	do 31.12.2023
Verzia:	1.2
Dátum spracovania:	2020
Spracovateľ:	OZ Partnerstvo pre MAS Dolný Liptov, Obec Turík

Obsah

Úvod	5
Časť 1 - Analytická časť.....	6
Časť 1.A - Analýza vnútorného prostredia	6
Demografický potenciál	6
Ekonomický rozvoj	7
Samospráva	8
Vzdelávanie	9
Kultúra	9
Šport	10
Voľný čas	10
Seniori.....	10
Rodičia s deťmi	10
Sociálne služby	11
Bývanie	11
Zdravotníctvo	12
Životné prostredie.....	12
Dopravná infraštruktúra.....	13
Technická infraštruktúra	13
Informačná infraštruktúra.....	13
Matica vplyvu	14
Časť 1.B - Analýza vonkajšieho prostredia	15
STEEP analýza	15
Analýza konkurencie	16
Časť 1.C - Zhodnotenie súčasného stavu územia.....	17
Vízia a posúdenie súčasného stavu	17
Vízia obce Turík	17
Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození.....	17
Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja.....	18
Časť 2 - Strategická časť	21
Časť 3 – Programová časť.....	22

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

Súlad cieľov Programu rozvoja obce Turík s cieľmi SR a Žilinského kraja	27
Časť 4 - REALIZAČNÁ ČASŤ	32
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	32
Komunikačná stratégia	32
Systém monitorovania a hodnotenia	33
Akčný plán	33
Časť 5 - FINANČNÁ ČASŤ	34
Možnosti financovania	34
Indikatívny finančný plán	34
Plán viaczdrojového financovania	35
Príloha 1	37
Ex-post hodnotenie realizácie PHSR za minulé obdobie	37
Príloha 2	39
Problémové analýzy obce	39

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (skrátene PHSR alebo Program rozvoja obce) je strednodobý strategický dokument, ktorý určuje komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja obce. Bol spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z. Garantom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je obecná samospráva, užívateľmi programu sú všetci občania, podnikatelia, súčasné a budúce inštitúcie v obci.

Realizácia Programu rozvoja obce je podmienkou zlepšenia kvality života obyvateľov obce, ktorí tu nie sú postavení do pasívnej úlohy, ale ako partneri.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa tvoril v roku 2015. Na identifikovaní vízie, slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození obce, posúdení vplyvu inštitúcií v obci, analýze konkurencie pracovala obecná skupina počas troch workshopov pod vedením spracovateľa PHSR – OZ Partnerstvo pre MAS Dolný Liptov. Výsledkom je programový dokument, ktorý sa opiera o potenciál obce, jej aktuálne potreby a možnosti.



Časť 1 - Analytická časť

Časť 1.A - Analýza vnútorného prostredia

Demografický potenciál

Počet obyvateľov obce od roku 2006 do roku 2014 mierne narástol (o 16). V tomto období sa striedali pozitívne a negatívne hodnoty celkového prírastku obyvateľov. Pozitívne hodnoty sa objavujú najmä v rokoch 2013 – 2014 zásluhou prírastku prisťahovaním a minimálnemu prirodzenému prírastku (Tab. 1 – 4).

Tab. 1 Počet obyvateľov v rr. 2006 - 2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyv.	216	215	215	213	214	226	221	226	232

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 2 Prirodzený prírastok / úbytok obyvateľstva v rr. 2006 - 2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet živonarodených detí	1	2	3	3	2	3	0	2	3
Počet zomretých	0	2	3	1	2	2	3	1	3
Prirodzený prírastok	1	0	0	2	0	1	-3	1	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 3 Migrácia obyvateľstva - prírastok (úbytok) obyvateľstva v rr. 2006 - 2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pristáhovalí	4	0	1	4	3	4	2	4	13
Vystáhovalí	5	1	1	8	2	4	4	0	7
Prírastok (úbytok) sťahov.	-1	-1	0	-4	1	0	-2	4	6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 4 Celkový prírastok (úbytok) obyvateľstva v rr. 2006 - 2014

Ukazov./rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prirodzený prírastok	1	0	0	2	0	1	-3	1	0
Migrácia	-1	-1	0	-4	1	0	-2	4	6
Celkový prírastok	0	-1	0	-2	1	1	-5	5	6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ekonomický rozvoj

Zamestnanosť a podnikanie

V obci nie je veľká príležitosť zamestnať sa. Obyvatelia sú nútení dochádzať za prácou do okolitých obcí a miest. Je tu však priestor pre vytváranie živností a podnikov.

Z predajní je v obci len jeden obchod s potravinami. V obci si však dosť obyvateľov zakladá rôzne druhy živností, ktoré súvisia aj s poľnohospodárstvom a miestnym podnikaním.

Najvýznamnejšie spoločnosti v obci:

- GAIUS-plus, s.r.o.,
- Green Robinia s.r.o.,
- B-VÝŤAHY lift service, s.r.o.,
- PMK spol., s.r.o.

Tab. 5 Právnické osoby pôsobiace v obci a v okrese Ružomberok

Názov územia	Organizácie zamerané na tvorbu zisku							Neziskové organizácie spolu
	spolu	z toho						
		akciové spoločnosti	spoločnosti s ručením obmedz.	družstvá	štátne podniky	obecné podniky	ostat. ziskovo orient. jednotky	
Okres Ružomberok	1 058	45	937	16	-	x	38	528
Turík	2	-	2	-	-	x	2	5

Zdroj: Štatistický úrad SR (MOŠ 2012)

Tab. 6 Fyzické osoby pôsobiace v obci a v okrese Ružomberok

Názov územia	Fyzické osoby spolu	v tom		
		živnostníci	slobodné povolania	súkromne hospodáriaci roľníci
Okres Ružomberok	3 926			
Turík	15	9	3	3

Zdroj: Štatistický úrad SR (MOŠ 2012)

Trend vzniku a zániku organizácií od roku 1990



<http://naseobce.sk/mesta-a-obce/2666-turik/firmy-a-organizacie>

Všetky organizácie: 40.

Aktívne organizácie: 28.

Nezamestnanosť

Vývoj nezamestnanosti má v rokoch 2012 - 2014 klesajúcu tendenciu.. Do budúcnosti môže nezamestnanosť ovplyvniť hospodárska kríza alebo ponuka práce v okolitých obciach a v meste Ružomberok.

Tab. 7 Evidovaní uchádzači o zamestnanie v rr. 2011 - 2014

Rok	2011	2012	2013	2014
Muži	14	13	14	8
Ženy	5	8	5	5
Spolu	19	21	19	13

Zdroj: Štatistický úrad SR

Samospráva

Počet poslancov obecného zastupiteľstva - 5:

RNDr. Jana Rezníková, Jozef Hasálik, Mgr. Milan Frič, Rastislav Hamza, Vladimír Hatiar.

Počet pracovníkov obce: administratívna pracovníčka na polovičný úväzok.

Obecný rozpočet je vzhľadom na počet obyvateľov veľmi nízky – ročne je to cca 40-50 tis. €.

Tab. 8 Obecný rozpočet na roky 2012-2017 v €

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Suma v €	42 650	40 800	50 200	52 000	52 000	53 000

Počet podaných projektov za posledných 5 rokov – 10.

Počet realizovaných projektov za posledných 5 rokov – dva projekty v sume 7 000€.

Obec nemá partnerské obce.

V obci nie sú zaregistrované žiadne občianske združenia ani neziskové organizácie.

Vzdelávanie

Obec nemá vzdelávacie zariadenia.

Kultúra

Kultúrny dom potrebuje komplexnú rekonštrukciu.

Kultúrne podujatia organizované obcou: 8-10 akcií ročne.

Medzi významné podujatia patria aj nie pravidelne sa opakujúce akcie: zájazd na Kubínske repute, mariášový turnaj, Deň Zeme, šípkový turnaj, vedomostné súťaže, sv. omša pod Sovou skalou a i. Pravidelne opakujúce sa podujatia uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 9 Prehľad najvýznamnejších pravidelných kultúrnych podujatí v obci

Názov podujatia	Organizátor	Mesiac
Ples stolných tenistov	Obec	Január
Maškarný ples	Obec	Február
Deň Turíka	Obec	Júl
Letné juniálesy	Obec	Júl
Súťaž o pohár DHZ	Obec + DHZ Turík	August
Posedenie pre seniorov	Obec	November
Mikuláš	Obec	December
Štefanská zábava	Obec	December
Silvester	Obec	December

Zdroj: Obecný úrad Turík

Kultúrne pamiatky:

- Kaštieľ - pôvodne barokový z polovice 18. storočia, v prvej polovici 19. storočia klasicistický prestavaný - v súkromnom vlastníctve,
- Kostol rímskokatolícky z roku 1798, z konca 19. storočia, drevená nadstavba veže a nová strecha.

Šport

V obci je lyžiarsky vlek vo funkčnom stave, prevádzkuje ho však obec Lisková.

Pôsobí tu stolnotenisový klub (v priestoroch kultúrneho domu) – tu by bolo potrebné vymeniť parkety.

V obci je trávnaté ihrisko na minifutbal, kde sa organizujú rôzne zápasy a tréningy. Ihrisko potrebuje opraviť oplatenie a skvalitniť povrch, prípadne zakúpiť nové bránky. Počas zimy sa na tomto ihrisku dá vyrobiť ľadová plocha – ihrisko je vo vyhovujúcom stave.

V obci pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ), ktorý je aktívnou zložkou spoločenského života v obci. Usporadúva aj obecné zábavy. Je dobre vybavený, ale chýba mu hasičské auto, ktoré by chceli získať.

Športové podujatia organizované obcou – zápasy stolnotenisových líg, hasičskej ligy a okrem toho 2-6 podujatí ročne.

Medzi najvýznamnejšie športové súťaže patrí hlavne súťaž o Pohár DHZ Turík a futbalový turnaj. Úspešní stolní tenisti hrajú aj v okresných súťažiach, usporadúvajú vianočný stolnotenisový turnaj.

Tab. 10 Pravidelné športové podujatia v obci počas roka

Názov podujatia	Organizátor	Mesiac
Pohár DHZ Turík	DHZ	august
Futbalový turnaj	Futbalový klub	júl
Vianočný stolnotenisový turnaj	Stolnotenisový klub	december

Voľný čas

V obci je v bývalom kameňolome vybudované jazierko, ktoré slúži ako oddychová zóna. Nad obcou sa nachádza aj prírodná rezervácia Turické dubiny.

Seniori

V obci existuje Klub dôchodcov – organizuje zájazdy za kultúrou a pod. Organizujú sa aj posedenia pre dôchodcov priamo v obci – pre všetkých obyvateľov starších ako 60 rokov.

Rodičia s deťmi

Pri obecnom úrade je park s preliezkami pre deti. Sú tu nové lavičky, šmýkačka či hojdačky.

Sociálne služby

V obci sa neposkytujú žiadne sociálne služby.

Bývanie

Obec nemá bytovú výstavbu, ale realizuje sa tu výstavba nových domov. Bytový fond v obci je podľa obdobia výstavby pomerne rovnomerne rozložený (Tab. 11)..

Tab. 11 Bytový fond podľa veku budovy v obci

Bytový fond podľa veku budovy v Turíku (počet bytov)		
Obdobie výstavby	Podľa typu budovy (spolu)	%
Do 1919	3	3,84
1920-1945	4	5,12
1946-1970	18	23,04
1971-1980	8	10,24
1981-1990	8	10,24
1991-2001	10	12,80
2002-2015	4	5,12
Nezistené	23	29,44
Spolu	78	100%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

V obci je 17 neobývaných bytov, čo tvorí 22 % všetkých bytových jednotiek (Tab. 12).

Tab.12 Obývanosť bytov v obci

Obývanosť bytov (Spolu)	Obývané byty	Neobývané byty	Nezistené
78	61	17	0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Tab. 13 Prehľad o zariadeniach občianskej vybavenosti v obci

Zariadenia občianskej vybavenosti	Áno/nie
Predajne potravinárskeho tovaru	Áno
Predajne zmiešaného tovaru	Nie
Predajne nepotravinárskeho tovaru	Nie
Strediská služieb	Nie
Kostoly	Áno
Pošta	Nie
Domy smútku	Nie
Cintorín, urnové háje, rozptylové lúčky	Áno

Zdroj: Obecný úrad Turík

Zdravotníctvo

V obci nie sú žiadne zdravotnícke zariadenia. Zdravotnú starostlivosť pre obyvateľov obce poskytuje zdravotné stredisko Liptovská Teplá, kde obyvatelia môžu využiť služby:

- obvodnej lekárky pre deti a dorast,
- obvodného lekára pre dospelých,
- zubnej ambulancie.

V neďalekej obci Bešeňová má sídlo rýchla zdravotnícka pomoc Falck záchranná a.s. ktorá zabezpečuje zdravotnú starostlivosť pre širšie okolie.

Životné prostredie

Klíma

Obec zažila tri povodne a jednu veľkú veternú kalamitu. S povodňami pomohla Správa povodia horného Váhu, ktorá zregulovala asi 200 m potoka, vyčistila koryto a postavila zábranu pri Dubárni.

Komunálny odpad

Pri zbere a likvidácii odpadu obec spolupracuje s Technickými službami Ružomberok. Komunálny odpad je vyvážený raz za dva týždne. Množstvo komunálneho odpadu ročne je 90 ton. Separuje sa sklo, textil, papier a plasty, elektroodpad. Ľudí však treba motivovať k väčšiemu záujmu o kompostovanie bioodpadu. Obec nemá zberný dvor ani kompostáreň.

Obci sa podarilo zlikvidovať všetky skládky, napr. na Záhumní, v bývalom kameňolome Baňa, na vyšnom konci pri Dubárni, pri Kurienkoch. Obyvatelia obce vyčistili potok, zbavili sa smetísk a pravidelne udržiavajú verejné priestory. Na mieste bývalej skládky v kameňolome vybudovali jazierko pre oddych.

Počet a rozloha parkov a parčíkov v obci: 1 park s rozlohou 600m².

Tab. 14 Pozemky v obci

Druh pozemku	Výmera m ²
Poľnohospodárska pôda	2 642 938
Orná pôda	379 210
Chmeľnica	0
Vinica	0
Záhrada	61 195
Ovocný sad	0
Trvalý trávnatý porast	2 202 533
Nepoľnohospodárska pôda	5 624 041
Lesný pozemok	5 270 466
Vodná plocha	54 730
Zastavaná plocha a nádvorie	184 073

Ostatná plocha	114 749
Celková výmera	8 266 979

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Dopravná infraštruktúra

Obcou prechádza cesta III. triedy v dĺžke 2 km. Je poškodená v troch lokalitách a narušovaná intenzívnou prepravou dreva. Drevo vozí aj desať kamiónov denne.

Hlavná cesta prešla rekonštrukciou v roku 2005 – bol tu položený nový asfaltový koberec.

Dĺžka miestnych komunikácií s asfaltovým povrchom 600 metrov, so spevneným povrchom 500 metrov. Sú potrebné dotácie na ich povrchovú úpravu, ako aj celkovú výstavbu.

Chýba cestné spojenie na cintorín.

V obci nie sú cyklochodníky ani vybudované chodníky.

Statická doprava – v obci je parkovacia plocha pri Obecnom úrade vo vyhovujúcom stave.

Technická infraštruktúra

Obec má vlastný vodovod uvedený do prevádzky v roku 1994 s 50-kubíkovým vodojemom. Na vodovode sú 4 funkčné hydranty.

V obci chýba verejná splašková kanalizácia a ČOV – je nutné ju dobudovať. Likvidácia odpadových vôd je riešená suchými WC, žumpami alebo septikmi, ktorých prepady výrazne znečisťujú potoky pretekajúce obcou.

V obci chýba rozvodná sieť plynu.

V obci je vykurovanie zabezpečené tuhými palivami, čo má nepriaznivý efekt na čistotu ovzdušia v obci.

Osvetlenie v obci je zabezpečené úspornými žiarivkami.

Informačná infraštruktúra

Verejný rozhlas by mal v najbližšom období prejsť rekonštrukciou – s majiteľmi SSE, a.s. bola podpísaná zmluva o prenájme oporných bodov. Staré stĺpy obecného rozhlasu sa majú zrušiť a rozhlas má byť umiestnený na stĺpy elektrických rozvodov.

Obec je pokrytá signálom Orange.

Obec nepravidelne vydáva občasník Turické noviny.

Matica vplyvu

Maticu vplyvu spracovala pracovná skupina obce na 3. workshope. Matica vplyvu rozdeľuje inštitúcie v obci podľa ich vplyvu a právomocí vo vzťahu k realizácii PHSR. Zaujímali nás najmä tie inštitúcie, ktoré majú vysokú mieru právomocí alebo vplyvu. Tieto by sa pri realizácii PHSR mali stať partnermi, alebo samotnými realizátormi jednotlivých aktivít. Výsledky získané v tejto matici sú zohľadnené pri akčnom plánovaní.

Tab. 15 Matica vplyvu inštitúcií na realizáciu PHSR

		Miera právomocí	
		Vysoká	Nízka
Miera vplyvu	Vysoká	EÚ Vláda SR Ministerstvo hosp. SR Ministerstvo živ. prostredia SR Ministerstvo financií SR Ministerstvo soc. vecí a rodiny VÚC Žilina Povodie Váhu ÚPSVaR v Ružomberku MAS Dolný Liptov	Vodárenská spoločnosť Ružomberok Pozemkový urbáriát Lúčky, Lisková a súkromní vlastníci lesa PD Lisková Sliače Mesto Ružomberok SKCH Súkromní podnikatelia z obce DPO SR RZMOS Susedné obce – Lisková, Lipt. Teplá, Ivachnová, Lúčky Mondi SCP Ružomberok
	Nízka	-	-

Časť 1.B - Analýza vonkajšieho prostredia

STEEP analýza

Súčasťou analýzy vonkajšieho prostredia je tzv. analýza STEEP faktorov, ktorá sleduje vplyv faktorov v sociálnej, technologickej, ekonomickej, environmentálnej a politickej oblasti. Sú to faktory, ktoré pôsobia na širšej ako obecnej úrovni, pričom majú vplyv na ďalší rozvoj obce. Súhrn vonkajších faktorov v metodike STEEP analýzy uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 16 STEEP analýza - vplyv sociálnych, technologických, ekonomických, ekologických a politických faktorov vonkajšieho prostredia na rozvoj obce

SOCIÁLNO-KULTÚRNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	ENVIROMENTÁLNE	POLITICKO-PRÁVNE
Starnutie populácie	Rýchly vývoj techniky a technológií	Dopady ekonomickej krízy	Priemysel je zdrojom znečistenia životného prostredia v celosvetovom meradle	Európske štrukturálne fondy na roky 2014-2020
Migrácia obyvateľov za štúdiom a prácou do zahraničia	Zlepšuje sa prístup k informáciám, komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia, rozvíja sa spolupráca na diaľku	Zmena podielu na výnose dane z príjmov fyzických osôb na 68,5 % pre samosprávy s prognózou na úroveň 70,3 %	Zmena klímy - celkové oteplenie, extrémne zrážky, veterné smršte, extrémne teplé letné obdobia	Zhoršovanie podnikateľského prostredia v SR
Rýchle životné tempo, viac stresu	Deti a mládež častejšie trávia voľný čas pri počítači ako pri hrách s vrstovníkmi	Medziročný nárast HDP na 1 obyvateľa	Narastá environmentálne povedomie občanov	Vymožiteľnosť práva – nedôvera občanov a podnikateľov
Uzatváranie sa do seba, do svojich rodín a domovov	Technika umožňuje nové možnosti prezentácie a marketingu	Priaznivý vývoj referenčných úrokových sadzieb Euribor		Nárast štátnej byrokracie
Pasívne trávenie voľného času v niektorých rodinách	Narastá individuálne zabezpečenie ciest do zahraničia pomocou internetu	Počet návštevníkov Slovenska sa znižuje.		Najvyššiu dôveru medzi občanmi majú spomedzi inštitúcií mimovládne organizácie (40 % občanov)
Rozvoj komunitných	Nárast využívania sociálnych sietí			Štátna sociálna politika pre

aktivít a účasti občanov na verejnom živote				sociálne ohrozené skupiny
	Technológie poskytujú možnosť šetrenia prírodnými zdrojmi			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Analýza konkurencie

Obecná pracovná skupina na 3. workshope hľadala konkurenčné výhody a nevýhody svojej obce v troch oblastiach: rast počtu obyvateľov v obci, rast cestovného ruchu a rast zamestnanosti.

1. Rast počtu obyvateľov a ich spokojnosť

V čom je konkurencia lepšia:

- ponuka obecných nájomných bytov,
- vypracované územné plány obce,
- novovytvorené stavebné obvody s pripravenou infraštruktúrou.

V čom sme lepší ako konkurencia:

- ponuka bývania v pokojnom prostredí pre mladé rodiny v relatívnej blízkosti ostatných služieb ponúkaných v iných obciach,
- flexibilita pri vybavovaní stavebných povolení,
- pekná príroda,
- bohatá ponuka kultúrnych a športových podujatí.

2. Rast počtu turistov a ponuka pre cestovný ruch

V čom je konkurencia lepšia:

- ponuka ubytovacích a reštauračných zariadení,
- fungujúce atrakcie a služby,
- existujúce kúpeľné komplexy,
- lyžiarske strediská s umelým zasnežovaním.

V čom sme lepší ako konkurencia:

- ponuka obytovanie na súkromí v pokojnom a čistom prostredí.

3. Rast zamestnanosti a rozvoj podnikania

V čom je konkurencia lepšia:

- rozvoj nových firiem,
- rastúca ponuka v oblasti cestovného ruchu,
- možnosť rozvoja priemyselných firiem.

V čom sme lepší ako konkurencia:

- dobrá dopravná dostupnosť,
- možnosť rozvoja agroturistiky, poľnohospodárskych podnikov a rozvoj zamestnanosti v lesnom hospodárstve.

Časť 1.C - Zhodnotenie súčasného stavu územia

Vízia a posúdenie súčasného stavu

Vízia a posúdenie súčasného stavu v obci pomocou analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození boli pripravené na 1. workshope obcí dolného Liptova, organizovanom spracovateľom Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja týchto obcí, Občianskym združením Partnerstvo pre MAS Dolný Liptov.

Vízia obce Turík

Vízia obce je vyjadrením želania, aká bude naša obec o 10 rokov. Vízia by mala byť všeobecná a stručná, vystihujúca ideálny stav. Na druhej strane by mala byť špecifická, vyjadrujúca reálne možnosti obce.

Vízia obce Turík do roku 2025

Želáme si, aby v roku 2025 bola obec Turík -

- čistá a upravená,
- turisticky atraktívna,
- športovo aktívna,
- s lepšou dopravnou infraštruktúrou.

Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození

Analýza silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození (analýza SWOT) pomenúva hlavné charakteristiky vnútorného prostredia (silné a slabé stránky) a vonkajšieho prostredia (príležitosti a ohrozenia) obce.

Silnými stránkami sú pozitíva, ktoré sú v obci, všetko to, na čo sme v obci hrdí, čo by sme ukázali návštevníkom. O silné stránky sa budeme môcť oprieť pri napĺňaní vízie.

Slabými stránkami sú negatíva, ktoré sú v obci, všetko to, čo nám celkom nefunguje tak, ako by sme chceli, na čo nie sme hrdí. Je však potrebné, aby sme si pomenovali aj tieto stránky, aby sme ich mohli zlepšiť a tak naplniť víziu.

Príležitosťami a ohrozeniami sú všetky rozhodnutia a trendy, ktoré pôsobia vo vonkajšom prostredí, teda mimo obce - v regióne, v kraji, na Slovensku, v EÚ, vo svete. Môžu to byť spoločenské trendy, politické rozhodnutia, legislatíva, smery vývoja techniky a technológií, environmentálne, ekonomické vplyvy apod. Príležitosťami sú vonkajšie vplyvy, ktoré budeme môcť využiť v prospech rozvoja obce, pre naplnenie vízie. Ohrozeniami sú zasa vonkajšie vplyvy, ktoré na rozvoj obce a napĺňanie vízie budú pôsobiť negatívne.

Tab. 17 Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození obce Turík

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Prírodné prostredie - Koncová obec - Vyrovnaný rozpočet - Dobrovoľný hasičský zbor - Klub dôchodcov - Pingpongový klub - Lyžiarsky vlek - Kultúra – Dni Turíka - Hasičská súťaž o pohár DHZ - včelári - Kaštieľ (v súkromnom vlastníctve) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kultúrny dom – stavebne zastaralý - Miestne komunikácie – bez asfaltových povrchov - Odpadové hospodárstvo – chýbajúce kompostovisko - Turistika – chýbajúce značenie výstupovej trasy na Veľký Choč, chýbajúce informačné tabule - Lyžiarske stredisko bez umelého zasnežovania - Chýbajúce hasičské auto - Kanalizácia - chýbajúca - ČOV – domová – chýba - Neaktívni občania – bez záujmu o spoluprácu s obcou, o dianie v obci - Chýbajúci obecný vodovod - Chýbajúce miestne komunikácie a chodníky - Verejné priestranstvá sú v nevyhovujúcom stave
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - EÚ, VÚC, štát, vláda – finančné príležitosti, fondy EÚ, a iné fondy - Iné granty - Banky, poisťovne – nízke úroky, výhodné ponuky na poistenie objektov, vytváranie priaznivých finančných ponúk - Vývoj ekonomiky - Spolupráca s inými obcami 	<ul style="list-style-type: none"> - Životný štýl – zmena v hodnotovom systéme mladých ľudí – nezáujem o verejné dianie, konzumné myslenie - Zmena klímy - Legislatíva – príliš často meniac sa - Vojnový konflikt - Choroby - Nezamestnanosť - Imigranti

Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja

Disparity identifikujú hlavné prekážky v rozvoji obce smerom k naplneniu vízie. Zdrojom pre určenie disparít je porovnanie slabých stránok a ohrození.

Faktory rozvoja sú charakteristiky obce alebo vonkajšieho prostredia, ktoré budú podporovať ďalší rozvoj obce smerom k naplneniu vízie. Zdrojom pre určenie faktorov rozvoja je porovnanie silných stránok a príležitostí.

Disparity

- Stavebne zastaralý kultúrny dom nevytvára vhodné podmienky na komunitný, spoločenský rozvoj v obci.
- Neaktívni občania bez záujmu o spoluprácu s obcou, o dianie v obci – menšie možnosti na inovatívne, spoločné projekty pre rozvoj obce.

- Chýbajúce značenie výstupovej trasy na Veľký Choč, chýbajúce informačné tabule, lyžiarske stredisko bez umelého zasnežovania – obmedzené podmienky na rozvoj cestovného ruchu.
- Chýbajúca kanalizácia, chýbajúca domová ČOV, chýbajúce kompostovisko – zhoršujúce sa životné prostredie.

Faktory rozvoja

- Dobrovoľný hasičský zbor, klub dôchodcov, pingpongový klub – dobré východiskové podmienky pre rozvoj komunitného života.
- EÚ, VÚC, štát, vláda – finančné príležitosti, fondy EÚ, iné fondy a iné granty – môžu priniesť vonkajšie finančné zdroje na rozvoj obce.
- Spolupráca s inými obcami - môže priniesť nové nápady a vonkajšie finančné zdroje na rozvoj obce.

Obecná pracovná skupina odhadla pravdepodobnosť výskytu rizík pri plnení PHSR (Tab. 18).

Tab.18 Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Zdroj rizika	Objekt rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravde-podobnosť
Individuálne	Nedôsledný prístup obce alebo obecného úradu k realizácii PHSR a k získavaniu vonkajších zdrojov Nezáujem partnerov o spoluprácu na realizácii PHSR	Realizácia PHSR	Stagnácia	Nízka
Technické	Neúspešnosť v získaní financií z vonkajších zdrojov na realizáciu opatrení PHSR	Realizácia príslušných opatrení	Stagnácia	Stredná
Ekologické	Nečakane zhoršujúce sa klimatické podmienky	Nedostatočný vplyv príslušných opatrení zameraných na adaptáciu na zhoršovanie klímy	Nepriaznivé podmienky na život, poškodenie majetku	Vysoká
Sociálne	Odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do iných regiónov alebo krajín, nedostatok pracovných príležitostí, znižovanie kúpyschopnosti, nárast chudoby	Nedostatočný vplyv opatrení v sociálnej oblasti	Nárast sociálno-patologických javov	Stredná
Ekonomické	Makroekonomická klíma, vplyv štátu na ekonomiku	Realizácia rozvojových projektov	Stagnácia	Stredná

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

Zdroj: Vlastné spracovanie

Časť 2 - Strategická časť

Strategický plán odsúhlasila obecná pracovná skupina na 3. workshope.

Východiskami pre strategický plán boli:

- problémová analýza,
- analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození (SWOT),
- analýza súčasného stavu v obci.

Tab. 19 Strategický plán obce Turík na roky 2016 - 2020

Hlavný cieľ	Ciele	Poradie cieľov	Merateľné ukazovatele
Zvýšiť kvalitu života občanov <i>Merateľný ukazovateľ: Hodnotenie kvality života občanmi na škále 1-5</i>	Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry	1.	<i>Počet projektov na dobudovanie dopravnej infraštruktúry. Dobudovaná dopravná infraštruktúra – odhad v %. Počet projektov na dobudovanie technickej infraštruktúry. Dobudovaná technická infraštruktúra – odhad v %.</i>
	Dobudovanie občianskej a sociálnej infraštruktúry	2.	<i>Počet projektov na dobudovanie občianskej infraštruktúry. Dobudovaná občianska infraštruktúra – odhad v %. Počet projektov na dobudovanie sociálnej infraštruktúry. Dobudovaná sociálna infraštruktúra – odhad v %.</i>
	Zlepšenie kvality životného prostredia	3.	<i>Meranie prvkov životného prostredia (štátnymi inštitúciami zriadenými Ministerstvom životného prostredia SR). Hodnotenie kvality životného prostredia občanmi na škále 1-5.</i>
	Zvýšenie účasti občanov na rozvoji obce a komunitnom živote	4.	<i>Počet aktívnych občianskych združení, neziskových organizácií a neformálnych skupín v obci. Počet akcií a projektov realizovaných občanmi/rok.</i>
	Zvýšenie atraktivity obce pre turistov	5.	<i>Počet prenocovaní/rok. Odhad počtu turistov/rok.</i>

Časť 3 – Programová časť

Programová časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov na úroveň opatrení a aktivít. Všetky súčasti tohto programu sú výsledkom návrhov a diskusií pracovnej skupiny pre tvorbu PHSR.

Cieľ 1 Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry

Opatrenie 1.1: Dobudovanie dopravnej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 1.1.1: Vybudovať asfaltové povrchy miestnych komunikácií v dĺžke 1000 m	2016-20	Obec Turík	EÚ	100 000	EÚ
<i>Dĺžka vybudovaných asfaltových povrchov miestnych komunikácií</i>					
Aktivita 1.1.2: Vybudovať cestné spojenie na cintorín	2016-20	Obec Turík	-	10 000	Obec Turík
<i>Vybudované cestné spojenie na cintorín</i>					
Aktivita 1.1.3: Výstavba miestnych komunikácií v dĺžke 300 m	2016-20	Obec Turík	-	25 000	EÚ, SR
<i>Dĺžka vybudovaných miestnych komunikácií</i>					
Aktivita 1.1.4: Revitalizácia verejného priestranstva	2016-2023	Obec Turík	EU	25 000	EÚ, obec
<i>Verejné priestranstvo</i>					

Opatrenie 1.2: Dobudovanie technickej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodp. inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 1.2.1: Vybudovať kanalizáciu s napojením sa na ČOV v Liptovskej Teplej	2016-20	Obec Turík	Ružomerská vodárenská spoločnosť	1 mil.	EÚ
<i>Vybudovaná kanalizácia</i>					
Aktivita 1.2.2: Zabezpečiť hasičské auto a inovovať hasičské materiálno-technické vybavenie	2016-20	Obec Turík	Ministerstvo vnútra SR	100 000	Ministerstvo vnútra SR

<i>Nové hasičské auto, inovované materiálo-technické vybavenie</i>					
Aktivita 1.2.3: Vybudovať ČOV	2016-20	Obec Turík	Ružomerská vodárenská spoločnosť	30 000	EÚ, SR, Obec
<i>Vybudovaná ČOV</i>					
Aktivita 1.2.4: Plynofikácia obce	2016-20	SPP	SPP	150 000	EÚ, SR, Obec
<i>Plynofikovaná obec</i>					
Aktivita 1.2.5: Rekonštrukcia a rozšírenie obecného vodojemu a vodovodu	2016-20	Obec	Ružomerská vodárenská spoločnosť	100 000	SR, EÚ
<i>Rekonštruovaný a rozšírený obecný vodojem a vodovod</i>					

Cieľ 2 Dobudovanie občianskej a sociálnej infraštruktúry

Opatrenie 2.1: Dobudovanie občianskej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.1.1: Rekonštruovať kultúrny dom	2016-20	Obec Turík	EÚ, SR	100 000	EÚ, SR, Obec
<i>Rekonštruovaný kultúrny dom</i>					
Aktivita 2.1.2: Vybudovať multifunkčné ihrisko	2016-20	Obec Turík	EÚ, SR	20 000	EÚ, SR, Obec
<i>Vybudované multifunkčné ihrisko</i>					
Aktivita 2.1.3: Zabezpečiť umelé zasnežovanie v lyžiarskom stredisku	2016-20	Obec Lisková	-	30 000	EÚ, Obec
<i>Zabezpečené umelé zasnežovanie</i>					
Aktivita 2.1.4: Opraviť oplotenie a skvalitniť povrch ihriska na minifutbal, zabezpečiť nové bránky	2016-20	Obec Turík	-	10 000	Obec
<i>Obnovené ihrisko na minifutbal</i>					
Aktivita 2.1.5: Vybudovanie oddychovej zóny 30x20m	2016-20	Obec Turík	-	20 000	Obec, EÚ, SR
<i>Vybudovaná oddychová zóna</i>					

Opatrenie 2.2: Dobudovanie sociálnej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.2.1: Zriadiť opatrovateľskú službu	2016-20	Obec Turík	Slovenská katolícka charita, SČK, UPSVaR	10 000	EÚ, SR, Obec
<i>Zriadená opatrovateľská služba</i>					
Aktivita 2.2.2: Zriadiť službu rozvoz obedov	2016-20	Obec Turík	-	20 000	EÚ, SR, VÚC
<i>Zriadená služba rozvoz obedov</i>					

Cieľ 3 Zlepšenie kvality životného prostredia

Opatrenie 3.1: Pripraviť podmienky na zlepšenie kvality životného prostredia Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 3.1.1: Zriadiť kompostovisko	2016-20	Obec Turík	PD Lisková	5 000	EÚ, MŽP SR, Obec
<i>Zriadené kompostovisko</i>					
Aktivita 3.1.2: Vybudovať zberný dvor	2016-20	Obec Turík	-	15 000	EÚ, MŽP SR, Obec
<i>Vybudovaný zberný dvor</i>					
Aktivita 3.1.3: Vybudovať domové ČOV	2016-20	Vlastníci rodinných domov	Obec	120 000	EÚ, SR, Obec
<i>Počet vybudovaných domových ČOV</i>					

Cieľ 4 Zvýšenie účasti obyvateľov na rozvoji obce a komunitnom živote

Opatrenie 4.1: Vytvorenie podmienok na zapojenie obyvateľov do života obce Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 4.1.1: Zriadiť kultúrno-spoločenský priestor na stretávanie sa občanov rôznych vekových a záujmových skupín	2016-20	Obec Turík	JDS Turík DHZ Turík OŠK Turík	10 000	VÚC, SR, EÚ, Obec
<i>Zriadený priestor na stretávanie sa občanov</i>					
Aktivita 4.1.2: Zorganizovať stretnutie obecného zastupiteľstva s občanmi rôznych vekových a záujmových skupín na hľadanie možností spolupráce na rozvoji komunitného života a obce	2016-20	Obec	-	100	EÚ, SR, Obec
<i>Zorganizované stretnutie/Závery zo stretnutia</i>					
Aktivita 4.1.3: Realizovať závery Aktivit 2	2016-20	Obec	ŽSK	10 000	ŽSK, obec, EÚ
<i>Realizované závery zo stretnutia/počet realizovaných opatrení</i>					

Cieľ 5 Zvýšenie atraktivity obce pre turistov

Opatrenie 5.1: Zlepšiť orientáciu turistov Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 5.1.1: Doplniť informačné, orientačné a turistické tabule, odychové altánky	2016-20	Obec Turík	-	10 000	EÚ, VUC, Obec, Mondi SCP
<i>Doplnené prvky turistickej infraštruktúry/počet</i>					

Aktivita 5.1.2: Vybudovať oddychové miesta pri prameňoch podzemných vôd v Turickej doline	2016-20	Obec Turík	MONDI, ŽSK	8 000	Mondi SCP, ŽSK, SR
<i>Počet vybudovaných oddychových miest</i>					
Aktivita 5.1.3: Označenie výstupovej trasy na Veľký Choč z Turíka	2016-20	Obec Turík	Klub slovenských turistov a Liptovské múzeum	15 000	EÚ, VUC, Obec, Mondi SCP
<i>Označená výstupová trasa</i>					

Stav projektovej pripravenosti investičných projektov uvádza Tab. 20.

Súlad cieľov Programu rozvoja obce Turík s cieľmi SR a Žilinského kraja

Priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja na roky 2020-2030 pre Žilinský samosprávny kraj (ŽSK) v rámci prioritných oblastí nadväzujúce na 3 priority v stratégii Európa 2020:

Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii

V Žilinskom samosprávnom kraji by mala byť napĺňaná inovačná stratégia s dôrazom na oblasti podľa schválenej Inovačnej politiky SR, a to najmä na informačné a komunikačné technológie, strojársky priemysel, dopravu a logistiku. V tejto oblasti bude potrebné dbať najmä na dobudovanie nevyhnutnej infraštruktúry, minimálne jedného spoločného vedecko-technologického inkubátora (podnikateľská sféra a vysoká škola). Významným krokom by malo byť zvýšenie absorpčnej kapacity pre externé zdroje na podporu vedy, výskumu a inovácií.

Udržateľný rast: podpora ekologického a konkurencieschopného hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje

V Žilinskom samosprávnom kraji by mali byť podporované strategické aktivity s dôrazom na podporu malého a stredného podnikania (MSP) a vytváranie podnikateľského prostredia v sektore služieb najmä v oblasti turizmu, logistiky a IKT a takisto je potrebné sústrediť sa na podporu podnikania na vidieku.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

Tab. 20 Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR (v €)

Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/rok	Cena podľa stavebného zámeru	Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné zdroje	
		Rok dokončenia-plán	ÚR:	Celkom	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Rozpočet obce	Rozpočet EÚ
			SP:						
Rekonštrukcia kultúrneho domu v Turíku		2016		114 000,00	2015	4 000,00	4 000,00	4 000,00	
			09/15		2016	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00
		2018	06/15		2017	20 000,00	20 000,00	20 000,00	
Rekonštrukcia cesty Do Kratín	2111 - Cestné komunikácie	2016/2016	2015	64 000,00	2016	64 000,00	64 000,00		64 000,00

ÚR: územné rozhodnutie, SP: stavebné povolenie, PD: projektová dokumentácia

Pre oblasť konkurencieschopnosti, rastu a podnikateľského prostredia v regióne bude potrebné nielen zvýšiť inovačnú výkonnosť, zrýchliť proces využívania IKT a informatizácie verejnej správy, dobudovať sieť podporných služieb pre podnikateľov, zlepšiť možnosti financovania MSP a cielene systematicky podporovať podnikanie v oblasti IKT, turizmu a logistiky a podnikanie na vidieku.

Podpora a rozvoj v oblasti životného prostredia v ŽSK by sa mala orientovať na zachovanie významných prírodných zdrojov a možnosť ich racionálneho využitia, na postupnú zmenu štruktúry priemyslu, služieb a poľnohospodárstva smerom k ekologickým/čistým technológiám a zmenu prístupu k tvorbe a zachovaniu krajiny a manažmentu chránených území.

Inkluzívny rast: podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť

V Žilinskom samosprávnom kraji by mala byť podporovaná realizácia strategických aktivít s dôrazom na rozvoj rozhodujúcich priemyselných odvetví, rast sektoru služieb aj pre oblasť turizmu, logistiky a IKT. ŽSK ako jeden z mála regiónov SR sa dlhodobo snaží o systematický prístup k rozvoju ľudských zdrojov budovaním otvoreného prostredia a podporou pilotných projektov v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva v súlade s Národným programom pre učiace sa regióny. Tieto aktivity je v ďalšom období vhodné viac prepojiť a tiež bude rozhodujúce rozvíjať najmä vhodný regionálne špecifický obsah ďalšieho vzdelávania a dôsledné monitorovanie a hodnotenie potrieb trhu práce aj s prepojením na cezhraničný trh práce a mobilitu.

V Žilinskom samosprávnom kraji by sa mali strategické aktivity realizovať s dôrazom na udržanie a vytváranie nových pracovných miest v rozhodujúcich priemyselných odvetviach, v sektore služieb a taktiež s ohľadom na podporu zamestnanosti vo vidieckych oblastiach. Ak predpokladáme, že medzi budúce rozhodujúce odvetvia regionálnej ekonomiky budú patriť automobilový priemysel, logistika a IKT a vo vidieckych oblastiach najmä lesné hospodárstvo, živočíšna výroba a turizmus, potom bude potrebné vytvoriť podmienky pre vytváranie nových a lepších pracovných miest v týchto odvetviach v spojení so zelenou ekonomikou.

Dlhodobo a strategicky je potrebné riešiť otázku vytvárania a udržania vhodných pracovných príležitostí najmä pre absolventov škôl a znevýhodnené skupiny obyvateľstva (vidiecke obyvateľstvo s nízkou kvalifikáciou) a podporovať nielen nové formy práce, ale aj zakladanie rodinných podnikov.

Súlad cieľov Programu rozvoja obce Turík s cieľmi Národnej stratégie regionálneho rozvoja 2020-2030 a s cieľmi Programu rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2015-2020 je uvedený v nasledujúcich dvoch tabuľkách.

Tab. 21 Súlad Programu rozvoja obce Turík s Národnou stratégiou stratégiou regionálneho rozvoja 2020/30

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

Ciele obce Turík	Prioritné oblasti Národnej stratégie regionálneho rozvoja 2020/30		
	Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii	Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje	Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť
Cieľ 1 Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry	x	x	
Cieľ 2 Dobudovanie občianskej a sociálnej infraštruktúry			x
Cieľ 3 Zlepšenie kvality životného prostredia		x	
Cieľ 4 Zvýšenie účasti obyvateľov na rozvoji obce a komunitnom živote			x
Cieľ 5 Zvýšenie atraktivity obce pre turistov	x	x	x

Pozn: Súlad medzi cieľmi Programu rozvoja obce Turík a prioritnými oblasťami Národnej stratégie regionálneho rozvoja je uvedený značkou „x“.

Zdroj: Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30

Tab. 22 Súlad Programu rozvoja obce Turík s Programom rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2015 - 2020

Ciele obce Turík	Strategické ciele ŽSK			
	Cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov	Cieľ 2: Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji	Cieľ 3: Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín	Cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti
Cieľ 1 Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry	x	x		x
Cieľ 2 Dobudovanie občianskej a sociálnej infraštruktúry			x	x
Cieľ 3 Zlepšenie kvality životného prostredia	x			
Cieľ 4 Zvýšenie účasti obyvateľov na rozvoji obce a komunitnom živote				x
Cieľ 5 Zvýšenie atraktivity obce pre turistov		x		

Pozn: Súlad medzi cieľmi Programu rozvoja obce Turík a prioritnými oblasťami Programu rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2015 – 2020 je uvedený značkou „x“.

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2015 - 2023

Časť 4 - REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie a aktualizácie Programu rozvoja obce. Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený ustanovením merateľných ukazovateľov už v strategickvej a programovej časti.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Garantom dokumentu je obec zastúpená starostom a najvyšším orgánom obce – obecným zastupiteľstvom. Pri samotnej realizácii PHSR sú zainteresovaní aj partneri, ktorí sa podieľajú na realizácii aktivít. Koordináciu realizácie Programu rozvoja obce bude vykonávať starosta.

Medzi hlavné úlohy obce bude patriť:

- riadiť implementáciu akčného plánu PHSR,
- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobu udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- koordinovať spoluprácu s partnermi,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov,
- vyhodnotiť ciele PHSR v strede a na konci obdobia,
- aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby.

PHSR je dokumentom, ktorého realizácia musí byť starostlivo sledovaná, a ktorý môže byť podľa potreby dopĺňaný a upravovaný.

Komunikačná stratégia

Koordinátor PHSR pravidelne komunikuje so subjektami, ktoré sú zodpovedné za realizáciu jednotlivých aktivít v rámci príslušných cieľov.

Komunikácia o PHSR bude realizovaná s viacerými cieľovými skupinami:

- občania obce – bude potrebné priebežne informovať o výsledkoch, konzultovať plán a spôsob realizácie jednotlivých aktivít so zástupcami občanov, s občianskymi združeniami a občianskymi iniciatívami a zapájať ich do realizácie, získavať inšpirácie, podporu a vonkajšie zdroje,
- miestne médiá – informovať o procese a výsledkoch realizácie PHSR s cieľom budovať pozitívny imidž obce.

Dokument bude propagovaný na webovom sídle obce.

System monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia ciele a opatrenia navrhnuté v Programe rozvoja obce. Obec bude postupovať podľa plánu monitorovania a hodnotenia PHSR (Tab. 23).

Tab. 23 Plán monitorovania a hodnotenia PHSR obce na roky 2016-2020

Aktivita	Termín	Správa
Monitorovanie realizácie PHSR - každoročne	1.1. – 28.2., k 31.12. predchádzajúceho roka	Monitorovacia
Hodnotenie uprostred obdobia realizácie PHSR	v roku 2018	Hodnotiaca priebežná
Hodnotenie po ukončení PHSR	v roku 2021	Hodnotiaca záverečná
Mimoriadna aktualizácia a hodnotenie PHSR	podľa potreby	Mimoriadna

Výstupom procesov budú monitorovacia správa (každoročne) a hodnotiaca správa (v strede a na konci obdobia platnosti PHSR), v ktorých budú uvedené závery monitorovania, resp. hodnotenia a odporúčania na ďalšie obdobie. So správami budú oboznámení poslanci obecného zastupiteľstva a verejnosť.

Monitorovanie poskytne informácie o realizácii aktivít a projektov formou merateľných ukazovateľov. Monitorovanie bude slúžiť ako podklad pre hodnotenie PHSR.

Hodnotenie PHSR sa vykonáva na úrovni plnenia cieľov, to znamená, že sledujeme ukazovatele účinkov (dopadov). Toto hodnotenie bude realizované v roku 2021, po ukončení platnosti PHSR. Zároveň sa bude realizovať aj v polovici obdobia platnosti PHSR (v r. 2018) a bude spojené so zisťovaním, či a ako sa zmenila spoločenská a ekonomická situácia a podľa potreby bude možné urobiť revíziu PHSR.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na obec a bude podkladom na aktualizáciu PHSR zohľadňujúc prebiehajúce zmeny. V prípade potreby hodnotenie PHSR bude možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov.

Akčný plán

Akčný plán na začiatok programového obdobia nie je možné zostaviť, keďže v programe rozvoja obce nie je detailne pripravený časový harmonogram realizácie aktivít.

Časť 5 - FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje plán finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít.

Financovanie PHSR a akčného plánu bude viacdrojové. Bude sa opierať o rozpočet obce, finančné zdroje partnerov, zdroje EÚ, súkromné a ďalšie zdroje.

Možnosti financovania

Podľa § 4 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja sa regionálny rozvoj financuje z viacerých zdrojov:

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov EÚ. Ich využitie na financovanie jednotlivých projektov je možné stanoviť iba indikatívne. V programovom období do roku 2020 budú možnosti financovania Programu rozvoja obce tvorené vlastnými zdrojmi podľa stavu rozpočtu obce, externými zdrojmi od štátu, v menšej miere aj prostredníctvom rôznych donorských a sponzorských zdrojov.

Indikatívny finančný plán

Indikatívny finančný plán sumarizuje výšku financií potrebnú na realizáciu jednotlivých aktivít plánovaných v PHSR (Tab. 24).

Tab. 24 Indikativný rozpočet Programu rozvoja obce v €

Cieľ	Obdobie
	2016-2020
1. Dobudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry	1 530 000
2. Dobudovanie občianskej a sociálnej infraštruktúry	210 000
3. Zlepšenie kvality životného prostredia	140 000
4. Zvýšenie účasti obyvateľov na rozvoji obce a komunitnom živote	20 100
5. Zvýšenie atraktivity obce pre turistov	33 000
Spolu	1 943 100

Plán viaczdrojového financovania

Plán viaczdrojového financovania je prehľadom zamýšľaného zapojenia sociálno-ekonomických partnerov v území do realizácie Programu rozvoja obce. Tabuľka v členení podľa zdrojov financovania bola zostavená na základe predpokladaných nákladov na realizáciu projektov uvedených v programovej časti PHSR.

Tab. 25 Viaczdrojové financovanie Programu rozvoja obce (v €)

Cieľ 1	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 1.1	160 000	140 000	10 000	-	10 000	140 000	-
Opatrenie 1.2	1 380 000	1 190 000	170 000	-	20 000	1 380 000	-
Spolu	1 540 000	1 330 000	180 000	-	30 000	1 540 000	-

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

Cieľ 2	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 2.1	180 000	120 000	40 000	-	20 000	180 000	-
Opatrenie 2.2	30 000	10 000	10 000	-	10 000	30 000	-
Spolu	210 000	130 000	50 000	-	30 000	210 000	-
Cieľ 3	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 3.1	140 000	110 000	10 000	-	10 000	130 000	10 000
Spolu	140 000	110 000	10 000	-	10 000	130 000	10 000
Cieľ 4	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 4.1	20 100	10 000	2 500	7 500	100	20 100	-
Spolu	20 100	10 000	2 500	7 500	100	20 100	-
Cieľ 5	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 5.1	32 000	18 000	4 000	4 000	2 000	28 000	4 000
Spolu	32 000	18 000	4 000	4 000	2 000	28 000	4 000

Príloha 1

Ex-post hodnotenie realizácie PHSR za minulé obdobie

Názov investície - projektu	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov			
			Rok dokončenia	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Rozpočet EÚ
Rekonštrukcia miestnej komunikácie	2112 Miestne komunikácie	2112 - Miestne komunikácie	2010	80 265,32	80 265,32	2010	80 265,32	80 265,32	26 037	3 227,13		51 001,67
			2010									
	2223 Miestne kanalizácie		2009	140 494,92	140 494,92	2009	140 494,92	140 494,92		6 688,32	133 767,00	

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

4. etapa výstavby kanalizácie		2223 - Miestne kanalizácie										
			2009									
Rozšírenie verejného osvetlenia	Rozšírenie verejného osvetlenia		2014	3 347,06	3 347,06	2014				3 347,06		
			2014									

Príloha 2

Problémové analýzy obce

Problémová analýza je výsledkom práce pracovnej skupiny obce Turík pre tvorbu Programu rozvoja obce na roky 2015-2020. V tejto etape boli identifikované najväčšie problémy, ktoré z hľadiska ďalšieho rozvoja v súčasnosti obec má. Pre každý problém bol následne vytvorený strom problémov, v ktorom boli pomenované príčiny a následky každého problému.

V obci Turík boli pomenované tieto problémy. Uvádzame ich v poradí podľa dôležitosti, ako ju určila pracovná skupina obce:

1. Nedostatočná (chýbajúca) infraštruktúra,
2. Chýbajúci aktívny kultúrno-spoločenský život,
3. Nedostatočné voľno-časové aktivity pre občanov,
4. Nedostatočné turistické značenie,
5. Chýbajúce sociálne služby.

Prvé štyri najvýznamnejšie problémy boli rozpracované do stromov problémov, ktoré uvádzame nižšie. Piaty problém - chýbajúce sociálne služby – pracovná skupina konkretizovala ako chýbajúci dom seniorov, opatrovateľská služba a rozvoz obedov.

Nižšie uvádzame stromy problémov, v ktorých je vždy problém uvedený v strede tabuľky, v hornej časti tabuľky sú následky, aké má neriešenie problému na obec a v dolnej časti tabuľky sú príčiny problému.

Stromy problémov

NÁSLEDKY			
Prašnosť	Čierne skládky	Znečistenie, zápach	
Poruchy áut	Znečistený dvor pred obecným úradom	Vypúšťanie kanalizácie do miestneho potoka	
Problém: nedostatočná (chýbajúca) infraštruktúra			
PRÍČINY			
Miestne komunikácie bez asfaltových povrchov	Chýbajúce kompostovisko a zberný dvor	Chýbajúca domová ČOV	Chýbajúca kanalizácia
Chýbajúce financie			Chýbajúce financie a nevysporiadané pozemky
			Obec nie je členom Ružomerskej vodárenskej spoločnosti

NÁSLEDKY		
Nevytvárajú sa komunity so spoločným záujmom	Nízky počet kultúrnych podujatí, nižšia úroveň kultúrneho života	
Problém: chýbajúci aktívny kultúrno-spoločenský život		
PRÍČINY		
Neaktívni občania	Zastaraný kultúrny dom	Chýbajúci kultúrno-spoločenský priestor (klubovňa)
Malá obec	Chýbajúce financie	
Mladí dlhodobo odcestovaní za prácou v zahraničí		

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Turík na roky 2016 – 2020

NÁSLEDKY			
		Slabý rozvoj turizmu	V prípade havárie nedostatočné vybavenie
Nedostatočná motivácia stretávania sa komunity mladých v obci	Nedostatočná motivácia pre občanov aj turistov tráviť čas v obci	Bez výhod pre občanov Turíka	Slabá motivácia pripojiť sa k zboru
Problém: nedostatočné voľnočasové aktivity pre občanov			
PRÍČINY			
Chýbajúci priestor pre mladých	Chýbajúce športoviská	Lyžiarske stredisko bez umelého zasnežovania	Chýbajúce hasičské auto
Neaktívni občania		Vlek je vo vlastníctve inej obce - Lisková	Zastarané materiálo-technické hasičské vybavenie
Chýbajúce financie			

NÁSLEDKY	
Neoznačená výstupová trasa na Veľký Choč z Turíka	Nedostatočná orientácia turistov
Problém: nedostatočné turistické značenie	
PRÍČINY	
Chýba značenie výstupovej trasy na Veľký Choč	Chýbajúce informačné, turistické tabule
Chýbajúci dobrovoľníci na značenie	Chýbajúce financie